

שמחת תורה

הרב אלי רייף¹

רב קהילת "השחר", מודיעין

כל הסיפורים לא היו ולא נבראו אלא משל היו... אבל יכולים היו להיות.

אחרי החגים, הרהורים.

זה שנים רבות אני תוהה על הדרך הראויה לקיום השמחה בשמחת תורה. בפרט מיום שבבתי כנסת רבים הפך המניין המוקדם והמהיר של שמחת תורה למניין המרכזי. מצד אחד שמחת תורה זו הזדמנות נפלאה לשמחה ציבורית של קדושה, ומצד שני לפעמים נדמה שאין לך זמן המדיר משמחה יותר משמחת תורה.

סיפר פעם מי שסיפר שבשעה שלמד בישיבה רקד בעוז בשמחת תורה. לפתע ניגש אליו המשגיח, ואמר לו: "בשביל מה שלמדת כבר רקדת?". לכשלעצמי איני סובר כך. יש דרכים שונות להתחבר לתורה. שמחת תורה הוא זמן המגלה כי אנשים שמחים בעצם קישורם וחיבורם לתורה. עתים רואים בני נוער שבמשך כל השנה קשה עליהם החיבור לתורה, ודווקא בשמחת תורה הם רוקדים בעוז מתוך שמחה פנימית, המעידה כי אף הם חפצים ודבקים בתורת ד'. גם משוכבת נפש שמחת הילדים הרוקדים עם אבותיהם ושמחים יחד בתורה. אבל האמנם כל הקהילה שותפה לריקודים ולשמחה?

אין זה סוד שלעתים הקבוצה הרוקדת היא מייעוט. בבתי כנסת רבים הנשים נמצאות מחוץ למעגל השמחה נוכח התמשכות ההקפות. אמנם מן הדין גם לנשים מותר לרקוד עם ספר תורה, אבל למעשה נדרשת גם הסכמה קהילתית (ראה שו"ת שיח נחום סי' מ). דומה שברוב הקהילות אין הנשים רוקדות, ובמקרה הטוב הן משמשות כצופות פאסיביות. חלק מהנשים כבר מזמן "פתרו את הבעיה" והן שולחות את הילדים, ומגיעות רק לקראת הקידוש. גם רבים מהגברים יוצאים החוצה, או פשוט יושבים ומפטטים. לעתים ניתן לראות קומץ נערים הנאבק בכל עוז בגבאי המבקש לסיים את ההקפה, כשרוב הציבור כבר קצר רוח להתמשכות של ההקפות. האמנם שמחת תורה שייכת לכלל הציבור? האם לעתים לא נהפכת השמחה לטורח ולעיפות? בחלק מבתי הכנסת בשל אורך היום הפך הקידוש בבוקר לאירוע המרכזי של שמחת תורה. זה כבר אינו קידוש עם דברי מזונות, אלא קידוש עם קוגלים וצ'ונט. באי בית הכנסת עוסקים בקידוש מתחילת ההקפות ועד תפילת מוסף. איני יודע אם שמחת הצ'ונט היא או שמחת תורה.

במהלך הזמן פותחו כל מיני טכניקות לפיתרון המצב. יש הנוטשים במהלך ההקפות לאכול ארוחת בוקר וישיבים לקריאת התורה. יש בתי כנסת המקיימים קריאה בתורה בכמה מוקדים במקביל להקפות, אמנם בדרך כלל פיתרון זה מדלל מאוד את מעגל הרוקדים, וע"כ יש שפותחים בקריאות רק לקראת סוף ההקפות. יש המנסים לקצוב זמן לכל הקפה, אבל מסתכנים ב"משחקי מאבקי הכח" על סיום כל הקפה.

ידידי הרב רמי ברכיהו הנהיג בישובו טלמון מנהג מבורך לדחות את ההקפות למנחה אחה"צ. בבוקר מקיפים בזריזות את שבע ההקפות ללא ריקודים ואף את הקידוש ביטלו. כך מתקיימת התפילה בבוקר בזמן סביר המתאים לרגל, ברוגע ובשלווה. וכך הציבור מגיע לביתו לאכול את סעודת היום טוב בשעה סבירה. מאידך, אחה"צ הציבור כולו מתכנס לזמן קצוב וברור לשמוח בשמחתה של תורה. אפשר שגם

1. לתגובות, הערות והארות: elir36@gmail.com

מעשה רב (7)

בערב ניתן להציע פיתרון דומה. בתחילה יקיפו כולם שבע הקפות, ושוב ירקדו זמן קצוב ולא ארוך הידוע מראש ברציפות יחד.

ניתן גם להציע לבתי כנסת לקצר בהקפות, ולשלב ולהנהיג אירועים המשתפים את הציבור, כגון: חלוקת מחזורים לאחת משכבות הילדים, או לציין את עליית ילדי כיתה א', או התגייסות הנוער וכדו', או כל רעיון אחר המשלב את הציבור. ידוע לי שקשה מאוד לשנות הרגלים של ציבור, בפרט הרגלי בית הכנסת וק"ו מנהגי חגים, וביחוד אם כך עשו אצל ההורים, אבל האם אין זה כבודה של תורה שכולם ישמחו בשמחת תורה?

לטורים הקודמים, לחצו כאן